

СИЛАБУС КУРСУ

«Соціологія масової комунікації»

2021/2022 н. р.

Ступінь вищої освіти - **бакалавр**
 Освітньо-професійна програма «Видавнича справа та медіакомунікації»
 Галузь знань: **06 Журналістика**
 Спеціальність: **061 Журналістика**
 Компонент освітньої програми – нормативна дисципліна

Рік підготовки – 3(1) рік, семестр – VI
 Кількість кредитів: 6 Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**
 Консультації: **понеділок, 11. 00 – 12.45, I корпус, кафедра**

Керівник курсу - д.філол.н., професор кафедри видавничої справи та медіакомунікацій Фінклер Юрій Едуардович
 Контактна інформація – bubabu@meta.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Соціологія масової комунікації» розглядає принципи, методи, прийоми опрацювання соціологічної інформації з приводу діяльності масової комунікації в сучасному українському інформаційному ринковому просторі.

Метою курсу «Соціологія масової комунікації» є ознайомлення студентів з принципами і методами проведення соціологічних досліджень в сучасних масовокомунікаційних процесах, методиками опрацювання отриманих даних. При цьому верховенство повинні мати такі поняття, як мета, обсяг, принцип і сутність проведеного соціологічного дослідження. Студенти повинні чітко розуміти, яким чином формуються і як наповнюються конкретним змістом соціологічні потреби в галузі масової комунікації. Власне, цією головною метою і визначається вся різноманітність завдань курсу «Соціологія масової комунікації», скерованих на формування у майбутнього редактора відповідних знань, вмінь та навичок проведення соціологічних досліджень, опрацювання їхніх результатів та врахування їх у своїй редакторській практиці.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
16/18	Змістовий модуль I. Основи соціології масової комунікації		
2/2	Тема 1.1. Роль соціології масової комунікації у сучасному розвитку комунікативних процесів. Завдання соціології масової комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 1.2. Об'єкт соціології масової комунікації, його сутність та зміст..	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 1.3. Предмет соціології масової комунікації, його формування в залежності від комунікативної ситуації в суспільстві.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Захист міні-проектів, питання
2/4	Тема 1.4. Принципи соціології масової комунікації, їхнє прикладне втілення.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Практичне завдання
2/2	Тема 1.5. Методи соціології масової комунікації, особливості їхнього застосування на практиці	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
2/2	Тема 1.6. Функції соціології масової комунікації, їхні верифікації в залежності від виду комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 1.7. Структура соціології масової комунікації.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 1.8. Історичні етапи розвитку	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Практичне завдання, модульний контроль
18/18	Змістовий модуль II. Соціальна структура і масова комунікація в сучасній Україні		
2/2	Тема 2.1. Соціальна структура. Її поєднання з масовою комунікацією. Соціальні групи в сучасній Україні.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.2. Відносини між соціальними групами.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.3. Комунікативна структура сучасної України.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.4. Кластерна структура сучасної України. Її зв'язок з масовою комунікацією.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.5. Територіальна структура сучасної України. Її зв'язок з масовою комунікацією.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.6. Поняття соціального інституту. Типи, види, категорії соціальних інститутів.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.7. Місце в соціальних інститутах комунікативних засобів. Структура сучасних комунікативних засобів в контексті їхньої належності до соціальних інститутів	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.8. Соціальні спільноти в контексті наявності соціальних інститутів.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 2.9. Масова комунікація і соціальні спільноти: зв'язок, взаємозалежність, структуризація.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Практичне завдання, модульний контроль
30/20	Змістовий модуль III. Соціальна структура і масова комунікація в сучасній Україні		
2/2	Тема 3.1 Співвідношення категорій і понять "соціальна структура", "соціальні характеристики", "масова комунікація".	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 3.2. Соціальні інтереси в масовій комунікації. Соціальне замовлення в масових комунікаціях, його зв'язок із політичним замовленням.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 3.3. Суб'єкти і об'єкти, які виконують соціальне замовлення в масових комунікаціях.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/2	Тема 3.4. Особливості соціальних характеристик масової комунікації в сучасній Україні.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
2/2	Тема 3.5. Форми і методи прояву громадської думки в контексті масової комунікації. Об'єкт громадської думки. Суб'єкт громадської думки.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.6. Комунікативна оцінка. Комунікативна позиція. Комунікативний інтерес.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.7. Масова комунікація як можливість висвітлення, оприлюднення, співставлення позицій і громадської думки.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.8. Маніпулювання громадською думкою як провідний принцип масової комунікації. Провокативні прояви у масових комунікаціях.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.9. Техніка і методика соціологічних досліджень в масових комунікаціях. Основні функції соціологічного дослідження в масових комунікаціях.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.10. Основні види та етапи соціологічних досліджень в масових комунікаціях.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.11. Організація і програма соціологічного дослідження в масових комунікаціях. Об'єкт, предмет, зміст і структура дослідження.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.12. Функції програми дослідження. Розробка гіпотез. Пошуковий, описовий, експериментальний плани дослідження.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.13. Основні методи збирання і аналізу соціологічних даних у масових комунікаціях. Особливості анкетування, контент-аналізу, інтерв'ю, моніторингу, випадкової та квотної вибірки.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.14. Соціометрія в масових комунікаціях. Опитування експертів та аналіз вторинних документів.	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Питання, практичні завдання
2/1	Тема 3.15. Моніторинг в системі масової комунікації	Знати особливості проблеми, що вивчається.	Практичне завдання, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, розв'язування практичних завдань.

В процесі практичного (семінарського) заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках, які розміщені у електронному форматі за адресою <http://moodle.gi.edu.ua/course/view.php?id=1090>.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками іншомовної мовленнєвої комунікації.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою**.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль*
- *модульний контроль*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання*
- *підсумковий контроль у формі екзамену*.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- публічний виступ - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень тощо;
- мозковий штурм - творча (креативна) дискусія, що проводиться для того, щоб одержати якнайбільше ідей рішення якоїсь проблеми;
- кейс-метод - групам пропонується інформація, заснована на реальних або вигаданих фактах, вони повинні її детально проаналізувати й виробити рішення.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом поза аудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні завдання тощо.

ТАБЛИЦЯ розподілу балів за підсумковими контрольними заходами та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах (VI сем.):

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Письмові роботи, презентації перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основні (базові):

1. Власюк О.С., Пирожков С.І. Індекс людського розвитку: досвід України. - Київ: ПрООН, 1995. - 84 с.
2. Бебик В.М. Як стати популярним, перемогти на виборах і утриматись на політичному Олімпі: (Соціологія і технологія політичної боротьби). - Київ: Абрис, 1993. - 125 с.
3. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України / Міжрегіональна Академія управління персоналом; Центр історії української преси. - Київ, 1996. - 121 с.
4. Буданцев Ю.П. Системность в измерении массовых информационных процессов. - Москва: Изд-во УДН, 1986. - 166 с.
5. Булацкий Г.В., Прилюк Д.В. Социология общения / Науч. Ред. Л.П.Буева. - Минск: Университетское, 1987. - 147 с.
6. Вашекин Н.П., Абрамов Ю.Ф. Информационная деятельность и мировоззрение / Науч. ред. А.Д.Урсул. - Иркутск: Изд-во ИГУ, 1990. - 291 с.
7. Верификация социальных прогнозов: Методологический аспект / С.Б.Крымский, В.Е.Пилипенко, Ю.В.Салюк / АН Украины; Ин-т социологии. - Киев: Наукова думка, 1992. - 115 с.
8. Вовканич С. Національна еліта та інтелектуальний потенціал державотворення / НАН України; Ін-т регіональних досліджень. - Львів, 1995. - 87 с.
9. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології. – К.: Наукова думка, 1993 – 280 с.
10. Зернецька О.В. Нові засоби масової комунікації. Соціокультурний аспект. - Київ: Наукова думка, 1993. - 129 с.
11. Ішмуратов А. Логічний аналіз соціальних рішень // Філософська і соціологічна думка. - 1995. - № 5 - 6. - С. 243 - 244.
12. Коренной А.А. Информация и коммуникация. – К.: Высшая школа, 1986. – 86 с.

Додаткові:

13. Костенко Н.В. Ценности и символы в массовой коммуникации / АН Украины; Ин-т социологии. - Киев: Наукова думка, 1993. - 128 с.
14. Онищук В.М. Соціологічний аналіз структури суспільства в умовах кризової ситуації. – К.: Ін-т соціології НАНУ, 1998. – 106 с.
15. Потятиник Б., Лозинський М. Патогенний текст: Монографія. - Львів: Місіонер, 1996. - 295 с.
16. Пресса и общественное мнение / Отв. ред. В.С.Коробейников / АН СССР; Ин-т социологических исследований. - М.: Наука, 1986. - 204 с.
17. Социальная роль книги: Сб. науч. трудов / Отв. ред. Н.Ф.Кодак / АН УССР; Центр. науч. б-ка. - Киев: Наукова думка, 1987. - 157 с.
18. Шаповал Ю.Г. Личностные методы повышения эффективности средств массовой информации. - Киев: Вища школа, 1989. - 63 с.
19. Шаповал М. Соціологія українського відродження. – К.: Наукова думка, 1994 – 186 с.
20. Wilson, Stan Le Roy. Mass Media / Mass Culture: An Introduction. - New York: McCraw-Hill, Inc., 1993 - XVII, 460 p.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
Харківська державна наукова бібліотека	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Галицький коледж імені В. Чорновола	http://moodle.gi.edu.ua/
Електронна бібліотека «Діаспоріана».	https://diasporiana.org.ua/
Український мовно-інформаційний фонд НАН України «Словники України» онлайн	https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тижде нь	2 тижде нь	3 тижде нь	4 тижде нь	5 тижде нь	6 тижде нь	7 тижде нь	8 тижде нь	9 тижде нь	10 тижде нь	11 тижде нь	12 тижде нь	13 тижде нь	14 тижде нь	15 тижде нь	16 тижден ь
Лекції	Л1		Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12	Л13	Л14	Л15
Семінарські	С1	С2,3	С4	С5	С6	С7	С8	С9	С10	С11	С12	С13	С14	С15	С16	С17
Контроль знань					МК1					МК2				ІНДЗ	МКЗ	екзам ен

Л1 – лекційне заняття по темі 1

С1 – семінарське заняття по темі 1 ...

Т1-4 – письмове тестове опитування з тем 1-4

МК1 – модульний контроль 1

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання